

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

SVHC ja POP -aineet kiertotaloudessa

The logo for Tukes (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto) is displayed in a large, white, rounded, lowercase font. The letters are thick and have a slight shadow effect, giving them a three-dimensional appearance. The logo is centered horizontally and positioned in the lower half of the slide. The background behind the logo is a teal-to-white gradient that matches the overall slide design.

tukes

MIKÄ ON SVHC?

- SVHC-aineet (*Substances of Very High Concern*) ovat REACH lupamenettelyn kandidaattilistalla olevia aineita.
- Erilaisia aineita, jotka
 - täyttävät syöpää aiheuttavien, lisääntymiselle vaarallisten ja/tai sukusolujen perimää vaurioittavien aineiden vaaraluokan kategorian 1A tai 1B luokituskriteerit (**CRM-aineet**),
 - ovat hitaasti hajoavia, biokertyviä ja myrkyllisiä (**PBT-aineet**),
 - ovat erittäin hitaasti hajoavia ja erittäin voimakkaasti biokertyviä (**vPvB-aineet**),
 - ovat esim. **hormonitoimintaa häiritseviä** ja joiden osalta on **tieteellisiä todisteita todennäköisistä vakavista vaikutuksista ihmisten terveyteen tai ympäristöön**, jotka antavat aiheutta samantasoiseen huoleen kuin muiden edellä mainittujen aineiden vaikutukset ja jotka tunnistetaan tapauskohteisesti.

MIKÄ ON POP?

- POP-yhdisteillä (*Persistent Organic Pollutant*) tarkoitetaan kaukokulkeutuvia yhdisteitä, jotka ovat erittäin pysyviä, myrkyllisiä ja kertyvät eliöihin.
- POP-yhdisteitä säädellään kansainvälisesti Tukholman sopimuksella ja YK:n Euroopan Talouskomission alaisessa kaukokulkeutumissopimuksella. Sopimukset on EU:n alueella toimeenpantu POP-asetuksella (EY) 850/2004.

Esimerkkejä aineista

- SVHC-aineisiin kuuluu mm. erilaisia muovien lisäaineita (ftalaatteja, bisfenoli-A), palonsuoja-aineita (DecaBDE, HBCD, TCEP), pintakäsittelyaineina käytettyjä perfluorattuja yhdisteitä (PHOA, PFDA...) erilaisten ”teollisuuskemikaalien” (kloorattu hiiliyhdiste SCCP, booriyhdisteet, kromiyhdisteet, trikloorietyleeni...) ohella.
- POP-aineita ovat palonestoaineet (DecaBDE, PentaBDE, OctaPDE ja HBCD), pintakäsittelyaineena käytetty perfluorattu yhdiste PFOS sekä kloorattu hiiliyhdiste SCCP
-> osin samoja kuin SVHC-listauksessa.

EU:n kiertotalous”paketti”

Kiertotaloutta koskevassa EU:n toimintasuunnitelmassa ”kierto kuntoon” mainitaan seuraavat kaksi tavoitetta:

1. mahdollistetaan kierrättäminen ja edistetään uusioraaka-aineiden laajempaa käyttöönottoa vähentämällä tarpeettomia rasitteita ja helpottamalla uusioraaka-aineiden kuljetuksia kansallisten rajojen yli, jotta uusioraaka-aineilla voidaan käydä vaivattomasti kauppaa kaikkialla EU:ssa
2. korvataan huolta aiheuttavat kemikaalit ja, jos se ei ole mahdollista, vähennetään niiden esiintymistä ja parannetaan niiden seurantaa.

-> tavoite: **puhtaat kierrot**

Haitalliset aineet kiertotaloudessa

- Tietyt kemikaalit, mm. SVHC- ja POP-aineet voivat vaikeuttaa kierrätystä ja uudelleenkäyttöä, mutta myös muulla tavoin rajoitetut tai kielletyt aineet tai niiden poikkeukset voivat olla kierrätyksen esteenä esim. REACH:in ainekohtaiset rajoitukset käyttötarkoituksittain, muut eri sektorilainsäädännöt.
- Tällaisia aineita sisältävien tuotteiden elinkaari voi olla pitkä ja jätteeksi päädyttyään kiellettyjä kemikaaleja löytyy kierrätysvirroista.
-> oma haasteensa ovat EU:n ulkopuolelta tulevat tuotteet
- **Kuitenkin:** samat lainsäädännön vaatimukset koskevat kierrätys- ja uusiomateriaaleista valmistettuja tuotteita

Haitalliset aineet kiertotaloudessa

- Komission tiedonanto kiertotalouspaketin täytäntöönpanosta 16.1.2018:

vaihtoehtoja kemikaali-, tuote ja jätelainsäädännön rajapinnalla yksilöityjen ongelmien ratkaisemiseksi
-> työkaluja ja menetelmiä tulossa

Mitä Tukes tekee?

- 2017 selvitys SVHC-aineista muovivirroissa ja uusiomuovituotteissa
- Käynnissä selvitys SVHC-aineista tekstiilivirroissa (mm. kierrätysmateriaalista valmistetut tuotteet)
- KemiDigi

Kiitos!

